

Det är mångfalden och olikheterna som kännetecknar universums skönhet

Så stod det i den inbjudan som jag fick från Ortodoxa kyrkan i Etiopien till "Det etiopiska millenniets toppmöte för religiösa fäder" den 26 oktober, dagen innan det pompösa firandet av Meskelfesten.

Inbjudna var ledare för ortodoxa kyrkor världen över, så det var biskopar och ärkebiskopar från Konstantinopel, Ryssland, Grekland Indien, Syrien, Armenien och Jerusalem. Vad man ville var att diskutera mänsklighetens stora problem, som

- miljöfrågor
- freden
- fattigdomen
- HIV/Aids

Vi höll till i den stora konferenshallen inom FNs område där Economic Commission for Africa (ECA) håller till. Vi var några representanter för övriga kyrkor och organisationer

också förutom alla biskopar inom den Etiopiska Ortodoxa kyrkan. Inbjudare var Abuna Paulus som är patriark för Etiopien, ärkebiskop av Axum, president för Kyrkornas världsråd och hederspresident i "World Religions for Peace".

Frågorna var alltså stora men jag tyckte nog att föreläsarna utifrån sina respektive områden belyste dem på ett intressant sätt. Därför har jag lust att renskriva mina anteckningar från föredragen.

1. *Ordförande i kommittén för den Afrikanska millenniet, Mr Moore.*

Han önskade oss välkomna till ECA och påpekade att kyrkan är involverad i folks liv och är viktigare nu än någonsin tidigare. Kyrkan förenar realism och mod och fortsätter att vara aktiv överallt där den finns. Jesus satte exemplet för oss att arbeta socialt, att vara försonande och helande. Må Gud välsigna er.

2. Patriarken för den ryska ortodoxa kyrkan

som i sin hälsning uppmuntrade mänskligheten att lösa världens problem

3. His Holiness Abune Paulus, patriarch of Etiopia

betonade i sitt hälsningsanförande att vi var samlade till en historisk fredskonferens mitt i firandet av det etiopiska afrikanska millenniet. Etiopien som accepterade kristendomen redan under det första århundradet, drottningen av Sabas land och har förvarat förbundsarken, och firar vår Frälsares heliga kors. Därför var det för Abune Paulus en speciell glädje att välkomna alla gäster till Etiopien med dess rika historia:

Må Gud välsigna detta dagslånga möte, att vi måtte finna en väg framåt i upprätthållandet av fred och säkerhet. Vår kyrka är oroad över hotet om terror mot världsfreden. Vi ska föra diskussioner för att stödja regeringarnas ansträngningar att bevara freden. Vi ser i världen

- brist på fred
- internationell terrorism
- tvångsförflyttade människor
- fattigdom och orättvisor
- HIV/Aids och hälsoproblem
- miljöangelägenheter

Vi uppskattar FN och människor runt om i världen som har gett dessa frågor prioritet. Situationen är värre i utvecklingsländer och regeringar och folk borde diskutera dessa frågor mera.

Kyrkoledare har ett apostoliskt uppdrag givet till dem av Jesus Kristus.

Världens naturliga skönhet har degraderats därför att vi har misslyckats med att bevara den. När det gäller hälsofrågor är HIV/Aids en global angelägenhet för rika och fattiga, och speciellt i länder söder om Sahara.

Vår önskan är att diskussionerna kommer att bli fruktbara, vår hängivenhet är att be för världens fred. Må allsmäktig Gud välsigna vår konferens. Vi önskar er en angenäm vistelse i gästfria Etiopien.

4. Ato Addisu Legesse, Deputy Prime Minister, jordbruksminister:

Sällan har så många ledare för den ortodoxa kyrkan varit samlade på samma plats och detta möte är en del av det etiopiska millenniefirandet. Kyrkor har en fundamental roll att spela.

Under det första årtusendet i Etiopien skapades Axums välde
Under det andra årtusendet byggdes Lalibela, världsarvet
Under det tredje årtusendet planerar vi att avskaffa fattigdomen och skapa en uthållig ekonomi - det kan vi inte göra om vi inte förvandlar jordbrukssektorn. Under de senaste tre åren har den ekonomiska tillväxten varit 10 %.

Etiopien ska utvecklas till ett framstegsvänligt vibrerande samhälle. Ni som religiösa ledare kan ge människorna en vision av helande och tolerans. Vi behöver er hjälp. Ni ska diskutera frågor som fred, fattigdom, orättvisor, hälsa och miljö. Etiopier är beredda på förändring, de vill komma ut ur fattigdom till att behandla varandra med en kärlek som inte exkluderar någon, som sträcker ut sina händer till alla.

Ni har denna regerings fulla stöd. Må Guds välsignelse vila över era samtal.

5. Vice ordförande i African Union, Mr Patrick Mazumhaka:

Glad över att vara med nu när vi måste gå in i nya projekt, med TEMA att övervinna våld, krig, tvångsförflyttningar. När man ser på vad som händer undrar man om det finns någon oskyldig människa kvar i världen.

Vad kan då religiösa ledare göra?

Kyrkosamhället är angeläget om mänskligheten.

Frånvaron av våld, krig och flyktingskap, vad skulle det leda till?

Att utrota konflikter skulle leda till möjligheter till utveckling.

Världsbanken förenklar ofta problemen till att bero på "greed and grievance" och religiösa orsaker.

Både hos individer och hos institutioner finns orsaker till problemen.

Det "verkliga Afrika" befinner sig i dag på en vändpunkt.

- krig med många stater i DRC

- inbördeskrig i Darfur, Tchad, Centralafrikanska Republiken

- regionskrig i Sierra Leone och Somalia

Konflikter inom stater kan tacklas med dialog.

Andra hot är terrorism, trafficking och droghandel.

- Regeringarna
- har olika ekonomiska system
 - ska säkra gränserna
 - ombesörja människans basbehov
 - utbildning är det allra viktigaste
 - rättvisa för alla
 - fri och rättvis handel

Om de gör vad de ska är en afrikansk återfödelse möjligt.

Kyrkan har sagt till mig vad jag ska göra ända sedan jag var barn.
Nu ska jag säga kyrkan vad den ska göra! Inte med auktoritet, men dock!

För individen

- har kyrkan ansvar att bygga upp ungdomen och upprätthålla vuxna
- ska kyrkan förmedla värden och kultur
- och ständigt undervisa

Genom institutioner

- ha inflytande på ungdomar, föräldrar och stat
- upprätthålla hög moralisk standard bland sina ledare (i mitt land Rwanda var det inte så!)

GOOD GOVERNANCE CULTURE OF PEACE

will give Africa what it more than anything else needs - stability.

6. *Dr Tewodros Adhanom, hälsominister talade om*

"Framtidsutsikterna för HIV/Aids och vårt gemensamma ansvar":

Att minska hastigheten i spridningen av HIV/aids och att minska de sociala och ekonomiska följderna är viktigast just nu. Detta kan göras med ökad kapacitetsbyggande, att mobilisera samhället, att integrera detta i hälsoprogrammen.

Idag lever 977.000 med viruset.

79.000 havande kvinnor,

14.000 barn har HIV när de föds.

880000 barn är föräldralösa på grund av Aids.

2,1% har HIV/Aids, mest i åldern 15-24 (5,6%)

Mest i Addis Abeba och Dire Dawa, minst i Somali- och Oromo- regionerna

Alla allmänna sjukhus kan nu göra HIV-test, totalt har 3 milj testats, antalet steg hastigt mellan år 2006 och 2007.

Fri behandling infördes april 2005 nu har 102.000 fått det (sept. 2007)

För två år sedan var 85% av dem som fick fri behandling män. Nu när det är gratis är 51% kvinnor, 45% män och 4 % barn av dem som får fri behandling. 4000 barn står nu under behandling.

Stödet till de 116.000 av de 880000 föräldralösa barnen går framförallt ut på att ge dem ett hopp för framtiden. Hem för föräldralösa barn är ingen god idé, man vill i stället sponsra deras utvidgade familj med hjälp i hemmen och involvera dem i inkomstskapande aktiviteter.

7. Representanten för UNDP i Addis Abeba, Ms Anbarnu (?) talade om "Global ekonomisk rättvisa och fattigdom":

Vi lever i en värld där alla är beroende av varandra (interdependent world). Globaliseringen har som följd att marginaliseringen ökar, fler och fler lever på mindre än 2 USD per dag. Även i rika länder finns det flickor av fattigdom. USA som utgör 5 % av världens befolkning förbrukar 40 % av världens resurser och 65 % av världens elektricitet.

Etiopien som är kaffets hemland är inte med på världsmarknaden för kaffe.

Vad behöver vi göra som kollektiv åt denna orättvisa?

Ett etiopiskt ordspråk lyder "Om spindeltrådarna förenas kan de binda ett lejon".

- Fattigdom kan förpassas till histora. Vi har resurser och kunskap till det. Vad vi saknar är mod och vilja att genomföra det.

En rot till problemet är kolonialismen. Fattigdomens historia måste bli förstådd.

Religionerna har undervisat - fortsätt med det!

I Etiopien har ansträngningar gjorts:

- religiös tolerans
- Afrikanska Unionens ursprung finns här
- starkt stöd för jämlikhet
- tillväxt och fattigdomsreducering

FNs 8 millenniemål kan uppnås!

Kofi Annan har sagt: "Som människor kan vi inte vara neutrala när andra människor lider"

Må ansträngningarna vid detta vördnadsvärda möte av de trogna bli framgångsrika!

8. *USAs ambassadör, Mr Donald Yamamoto* talade om "Vår jords miljö och mänsklig utveckling":

Med Guds nåd kan vi arbeta för en bättre morgondag.

De plågor som skadar jorden är gjorda av människor (man-made). Vi kan också arbeta tillsammans för en planet som kan uppehålla oss.

Här har institutioner som bygger på en tro en speciell roll, här i Etiopien speciellt Etiopiska Ortodoxa kyrkan. Budskapet för idag är akut.

På Grönland var det ett möte nyligen för religiösa ledare.

Om den ön skulle smälta skulle vattenytan över hela jordklotet öka 7 meter.

Vatikanen är angelägen om miljön och förväntar mänskligheten att arbeta tillsammans.

- Finns det mod att sätta åsido politiska motsättningar?

Med hjälp av Power Point visade Mr Donald på några av de mest akuta miljöproblemen, som växthuseffekten, smältande glaciärer, höjningen av medeltemperaturen under 1880 - 2005, Katrina-orkanen, översvämningarna i Sudan i år, avskogningen i Namibia och Etiopien. Några av den djur och arter som finns bara i Etiopien hotas av utrotning, såsom Simien-räven och den svarta noshörningen och även lejonet.

Mänskligheten måste inse sitt ansvar. Frågan har en moralisk dimension.

Religionerna har en tradition av ansvar. Vi väntar på ert svar.

Etiopiska ortodoxa kyrkan har åstadkommit en förändring.

"Den här jorden är vårt enda hem" (Al Gore)

9. *Dr Mustafa Ali from the World Religions of Peace:*

Det här millenniefirandet kan betyda en början av den pånyttfödelse för Afrika,

- för att göra världen en bättre plats att leva i

- för att söka ömsesidig förståelse

- innebär ett andligt engagemang för fred.

Fortsätt där ni har börjat!

10. *Bishop Michael Jackson, representant för ärkebiskopen av Canterbury:*

till alla människor i detta land och till de trogna.

Överallt i hela världen ser man på den Etiopiska Ortodoxa Kyrkan som en ren afrikansk kyrka. Vi beundrar er hängivenhet i utbildning och era ansträngningar att bry er om skapelsen.

11. *Dr Neway G/Ab, ekonomisk rådgivare till Etiopiens premiärminister:*

A. Hastigheten på den ekonomiska tillväxten

Befolkningen ökar nu med 2,5 %, ekonomin med 7%.

Det är möjligt att förpassa fattigdomen till historien!

Det finns en kollektiv förväntan på att välståndet ska fortsätta att öka.

Globaliseringen innebär också att alla höjer sin konsumtion.

Gapet mellan vad folk vill ha och vad folk har leder till migration, brott och drogmissbruk.

20% arbetslöshet i landet.

Ekonomisk tillväxt måste ske snabbt. Globaliseringen gör att behovet av snabb utveckling växer.

Gapet mellan de rikare som blir rikare och de fattiga som blir fattigare ökar.

Alla måste få högre inkomst.

Ekonomin sätter inte människan i centrum, utan profiten.

B. Rättvisa och tillväxt

- beskatta de rika mer, distribuera till alla. Men i de fattiga länderna är de fattiga för många! Uppmuntra arbetstillfällen i stället för maskiner.

- fokus på jordbruket ger en smal tillväxt.

- skydda kvinnors och barns rättigheter

- samarbete mellan staten och det civila samhället

På så sätt kan den onda cirkeln bli en god cirkel (from vicious to virtuous circle).

I stället för dåligt styre: lag och ordning.

I all utveckling - effektivt styre.

12. *Ett teologiskt svar, från Aram I, catholicus of Cilicia,*

som på grund av situationen i Libanon inte kunde närvara själv, men skickat detta bidrag till konferensen:

Alla de frågor som väckts vid denna konferens är inte bara socio-ekonomiska frågor utan rör själva kärnan i den kristna tron.

Världen är sjuk, moraliskt, andligt, ekologiskt, ekonomiskt, politiskt. Världens kriser bottnar djupast i relationen mellan mänskligheten - skapelsen - Gud, och mer specifikt i människans ansvar.

Människan som skapad till Guds avbild har fått en unik kallelse att vara Guds medpart i att regera över skapelsen. Förvaltarskap innebär att man måste

redovisa och redovisning förutsätter frihet under ansvar. Här finns källan till människans såväl storhet som fall, glädje och lidande. Utifrån detta vill jag dela några reflektioner i fyra punkter.

1. Mänskligheten måste använda det gudagivna ansvaret

Användandet av makt har nu mer än någonsin blivit en kärnfråga i en värld som domineras av krafter som militarism och terrorism, sekularism och materialism, orättvisa och förtryck.

Makt kan var konstruktiv och destruktiv, god och ond. Frågan gäller då inte makten som sådan utan hur den används på rätt sätt.

Guds makt inkarnerad i Kristus är befriande, helande och förvandlande. Makt får inte användas som övermakt, utan för att ge den andre makt (empower).

Får inte baseras på tvång utan på värderingar

Får inte användas av personliga intressen utan för allas väl.

Får inte vara ett uttryck för auktoritet utan av kärlek och tjänst.

Makt behöver moralisk ledning, annars blir den ett instrument för det onda.

Det kristna sättet är kärlekens makt och inte kärlet till makt.

2. Mänskligheten måste återta sin rätta kallelse inom skapelsen

Världen står på randen till självförstörelse, men den ekologiska krisen är inte av socioekonomisk eller miljömässig natur. Miljökrisen är bara symptom och konsekvenser av problemet som handlar om människans roll i skapelsen. Därför måste ett teologiskt-etiskt perspektiv in med en dito vision:

a) mänskligheten måste röra sig från en antropocentrisk till en teocentrisk uppfattning av skapelsen

b) Mänskligheten måste röra sig från härskande till förvaltarskap. Kristen etik gör en klar skillnad mellan "need and greed, use and exploitation".

3. Mänskligheten måste röra sig från en livsdestruktiv konsumtionism till ett mönster av ansvarsfullt liv.

Gapet mellan dem som har och dem som inte har ökar.

Konsumtionism minskar i själva verket inte bara jordens naturliga resurser, men det är roten till ekonomisk orättvisa, ekologisk oordning och mänsklig överlevnad; det är förnekelsen av livets helighet och helhet. Konsumtionism

är en moralisk synd, därför att det genererar fattigdom, främlingskap, våld och hotar livet.

Kyrkan måste uppmuntra fördelning av jordens resurser på sätt som tar bort ras-, klass- och könsdiskriminering och bygger inklusiva gemenskaper med jämlika möjligheter.

Kyrkan måste arbeta för en livscentrerad kultur som bevarar skapelsens integritet och skapar harmoni mellan människor och skapelse.

Kyrkan måste ta klar ställning mot alla försök att göra Afrika fattigare och stödja alla initiativ som försöker stärka, utveckla och demokratisera denna kontinent.

4. Vi måste arbeta tillsammans för en värld av sammanhängande och försonade olikheter.

Jag tror att om grundläggande värden som styr samhällenas liv sammanstrålade, skulle de bli en drivkraft i alla handlingar och processer som har som mål att bygga gemenskap.

Religion spelar en instrumental roll. Religionen måste för det första komma över sin inre konflikt. Den får inte exploateras av politiska eller ideologiska skäl. Religionen är kallad att återta sin profetiska kallelse att tjäna, utmana och påminna. Den måste bli en moralisk röst som påminner nationerna om att varken militärmakt eller ekonomiska framsteg kan återställa verklig säkerhet, och återskapa verkligt hopp om inte våra liv byggs på moraliska värderingar och våra samhällen är byggda på ömsesidig respekt och förtroende.

Vi måste leva tillsammans i denna värld, som blir mindre, farligare och mer förvirrande dag för dag, eftersom den velar mellan två extremer: rekonstruktion och destruktion, integration och disintegration, enhet och delning, försoning och polarisation, går mot andlighet och djupare moraliskt förfall, strävan mot identitet och främlingskap.

I denna polariserade värld behöver vi varandra som partner för att möta gemensamma problem och bekämpa gemensamt ont.

Världens religioner är kallade att utveckla en vision om gemenskap, där hat förvandlas till respekt, intolerans till acceptans och isolation till integration. Att leva tillsammans i en gemenskap är Guds gåva, det är också Guds befallning. Trots våra skillnader är vi alla del i Guds familj. Vi måste hålla Guds familj moraliskt, andligt och ekologiskt ren.

Bara om vi är tillsammans kan vi bygga en säker och rättvis värld, en gemenskap av försonade olikheter, och ekologiskt hållbar skapelse.

Så långt anteckningarna från föredragen. Eftersom en uppmaning från Abuna Paulus i hans avslutande kommentarer var att andan från denna konferens skulle kommuniceras till alla organisationer och institutioner som har socialt och teologiskt ansvar på alla nivåer, skickar jag detta hem till min Svenska kyrka. Inte minst det teologiska svaret från Libanon tycker jag innehåller en god del sprängstoff.

Ett budskap från denna konferens formulerades i slutet av dagen och kommer säkert att spridas. Det kommer att kallas "Addis Abeba Accord of Religious Leaders" och handlar om att afrikanska länder ska göra sig fria från alla slags beroendesyndrom och att skulderna från utvecklingsländer ska avskrivas osv. Dagen var förstås för kort för att det skulle kunna bli någon diskussion bland de 650 deltagarna.

Man kan förstås ha synpunkter på en del av innehållet, men att den amerikanske ambassadören här talade sig varm för miljön visar väl bara att han hör till Al-Gore-lägret i det stora landet i väster. Att så många från landets regering var med och försäkrade samlingen sitt stöd, tycker jag också att man kan tolka positivt, om man så vill. Över huvud taget har millenniefirandet och sedan också Meskelfirandet avlöpt så lugnt så att det har skapat en optimism bland etiopierna här, och kanske också bland besökande hemvändare. Träffade i en av rasterna en ortodox präst som arbetar i Californien, och som deltagit i en samling för Diasporan som anordnades av det regerande partiet. Han hade nästan

börjat tänka om, att kanske vilja komma hem och tjäna sin kyrka här. Om en positiv anda kan spridas bland människorna som bor här och också i övriga världen, att Etiopien inte bara är hopplöst fattigt utan att förändring är möjlig, är det ju något som man vill stödja till hundra procent. Så tänker jag nu (och var ganska glad att de på de väskor och program som vi fick hade ändrat till "Religious Leaders").

Fritt översatt från mina anteckningar

Kersti Karlsson